

Beszámoló „Az egyházjog aktuális kérdései” konferenciáról

A Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán működő Óriás Nándor Szakkollégium és a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola Berényi Zsigmond Szakkollégiumának közös szervezésében – a korábbi szakkollégiumi konferencia által életre hívott gyümölcsöző együttműködés keretében – 2014. február 28-án került megrendezésre az egyházjog aktuális kérdéseinek megvitatását célul tűző konferencia. A rendezvény rendkívül színes programjainak és előadásainak fényét egyaránt emelték a szakkollégiumok jelenlegi és volt tagjainak színvonalas prezentációi, valamint a téma meghívott elismert szaktekintélyeinek előadásai.

A konferenciát Dr. Herke Csongor, Karunk dékán helyettese nyitotta meg, majd Szakkollégiumunk elnöke, Dr. Mohay Ágoston, adjunktus köszöntötte a résztvevőket.

Az első előadást prof. Dr. Schanda Balázs, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog-és Államtudományi Karának neves alkotmányjogásztól hallhattuk, *Európai tendenciák az állami egyházjog területén* címmel.

Ennek során alkalmunk nyílt betekintést nyerni korunk Európájának alapvető egyházi és vallási felekezeti struktúrájába és tevékenységébe, egyben – rövid történeti áttekintés során – megismerni a különböző európai országok állami egyházjogát. Az előadó kiemelte, hogy fontos elkülönítenünk az egyházjogot, vagyis az egyes egyházak és vallási felekezetek belső jogát, az államok alkotmányjogában konstituált állami egyházjogtól. Megismerhettük az állami egyházjog négy Európára jellemző modelljét, az egyes európai államok modern – a vallási autonómia biztosítására is figyelemmel levő – célkitűzéseit a kulturális és vallási sokszínűség konfliktusainak feloldására.

Ezt követte az Óriás Nándor Szakkollégium alelnökének, Lukonits Ádámnak a prezentációja, *Amikor a két kard elmélete megfordulni látszik-, avagy szakralitás az*

Alaptörvényben és annak módosításaiban címmel. Az előadó felvázolta nekünk Magyarország korábbi, 1949-es Alkotmánya és a 2011-ben kihirdetett jelenlegi Alaptörvénye vallásszabadságát szabályozó rendelkezéseinek legfontosabb különbségeit, és megállapította, hogy a hazai alkotmányjogban eddig csak felületesen és névlegesen szabályozott alapjog végre valódi kifejezést nyert a hazánk keresztény mivoltát hangsúlyozó Alaptörvényben.

Az Alaptörvényben is hangsúlyozott történelmi múlt évezredeiben hagyománnyá vált az uralkodó hatalmának egyház általi legitimálása, az utóbbi évek jogi szabályozása alapján azonban ennek a folyamatnak az ellentéte figyelhető meg, ugyanis az egyházak, vallási felekezetek és vallási közösségek elismerése és az őket megillető jogállás megalapítása kizárólagos állami jogosultsággá és feladattá vált.

Ezután Kiss Gábor, a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Kánonjogi Posztgraduális Intézetének hallgatójának előadásában *Az állami és az egyházi jogszabályok keresztüzében-, avagy aktuális kérdések a teológiai felsőoktatás jogi szabályozásáról* címmel kaphattunk közelebbi képet a hazai teológiai felsőoktatás egyetemi és főiskolai szinten megvalósuló rendszeréről. Megismerhettük a Magyarországon jelenleg működő egyházi felsőoktatási intézmények felépítését és működését, amelyek – két intézmény kivételével – mind a laikusok, mind a klerikusok számára magas színvonalú hitéleti és erkölcsi oktatást biztosítanak. Szervezetüknek és működésüknek jogi szabályozását a Szentszék által kiadott apostoli konstitúciók, a különböző nemzeti felsőoktatásra vonatkozó jogszabályok, valamint a 2003-as Bolognai rendszerhez történő csatlakozás eredményeként létrejövő dokumentumok alkotják.

A nemzeti alkotmányjogi és az egyházi szabályozás sajátos viszonyát bizonyítja az, hogy az egyházi teológiai főiskolák vezetőjét az egyházmegye püspöke nevezi ki, ám az oktatási miniszter előterjesztésére a miniszterelnök is megerősíti hivatalában.

A konferencia délutáni előadássorozatának nyitányaként Dr. Ádám Antal professor emeritus rendkívül sokszínű előadását hallhattuk *Középmérték a világvallásokban* címmel. A Professor Úr ismertette a világvallások főbb jellemzőit, középpontban a hat

ősi vallásban, azaz a kereszténységben, judaizmusban, hinduizmusban, buddhizmusban, sintuizmusban és az univerzalizmusban egyaránt megjelenő mértékletesség kérdésével. Ennek alapjaként és a vizsgálat vezérfonalaként bemutatatta az arisztotelészi filozófiában megjelenő *mezotes* fogalmát, mely a sokak által tévesen *középmértékként* definiált értelmezéssel ellentétben valójában az *optimálisat* jelenti, ekként nem állandó kategória, tehát az egyének és a körülmények változásaihoz igazodik. Az így felfogott középmérték mind a kereszténységben, a sarkalatos erények révén, mind az említett vallások tanaiban fellelhető, ezáltal mintegy közös nevezőként szolgálhat a vallások egymás általi elfogadásának, kutatásának terén.

Az előadások sorát az Óriás Nándor Szakkollégium Elméleti-történeti Tagozatának egykori tagja, a Berényi Zsigmond Szakkollégiumban jelenleg is tevékenykedő Cseh Balázs folytatta, *Az egyházi vagyon feletti rendelkezés a modern jogi és gazdasági viszonyok között* címmel. A szükséges történeti áttekintés után, az egyházi jószágnak, mint az egyházi vagyonjog tárgyának hatályos törvényi szabályozását ismerhettük meg. Az előadás konklúziójaként levont tétel, miszerint „*az egyház ma is élő egyházként tevékenykedik, jelen van a gazdasági életben*” megfelelő igazolást nyert, hiszen az egyház belső vagyoni viszonyai szabályozásának bemutatása mellett ismertetésre kerültek az egyházra, mint jogi személyre vonatkozó törvényhelyek is. Ezek értelmében az egyháznak többek közt joga van akár saját jogi személyt alapítani, akár vállalkozni, gazdasági tevékenységeket folytatni, így ebben a tekintetben, a vagyonjogi jogviszonyokban és a gazdasági életben aktív szereplőként van jelen.

A Szent Benedeki Regula mint törvénykönyv címmel Dékány Sixtus O.Cist. főapát tartott előadást, melynek köszönhetően átfogó képet kaptunk Szent Benedek életéről, az életútját meghatározó mértékben befolyásoló családjának, neveltetésének szerepéről és a korban uralkodó vallási, birodalmi viszonyokról. A Regula elemzése során az előadó kiemelt figyelmet szentelt a törvénykönyv részét képező büntető kódexnek, melynek kapcsán hangsúlyozta rendelkezéseinek humánusságát. A kódexben a büntetések kiszabásánál következetesen megjelenik a fokozatosság elve, hiszen szemléletmódjának középpontjába nem a szankciók alkalmazását, hanem a megjavulást, az ehhez való segítségnyújtást helyezi. Gyakran alkalmazott büntetés a kiközösítés, amely a közösségi

alkalmakon való részvételtől eltiltást jelentette. Főapát úr előadása befejezéseként kiemelte, hogy a Regula egy máig élő törvénykönyve a Katolikus Egyháznak, mely a szerzetesi élet mindennapjainak szabályozásában kiemelkedő helyet foglal el.

A konferencia zárásaként Nyúl Viktornak, a Pécsi Egyházmegye egyetemi lelkészének tanulságos szavait hallhattuk, aki *Az igazságosság a Bibliában, Jézus, mint törvényalkotó* címmel a sok vita alapját képező jog és igazságosság kérdéskörét világította meg az egyház szemszögéből.

A program egy rövid, kérdésfeltevésre és vitaindításra alkalmas beszélgetéssel zárult, mely alkalmat adott az elhangzottakkal kapcsolatos megjegyzések, észrevételek tolmácsolására.

Az Óriás Nándor Szakkollégium és a hallgatóság nevében köszönetet mondunk valamennyi előadónak, az egyházjog valóban aktuális kérdéseit bemutató előadásaikért és mindkét szakkollégium vezetőségének a szervezéssel és e jeles esemény megvalósításával kapcsolatos áldozatos munkájáért. Reméljük, a későbbiekben is fennmarad a két intézmény közötti együttműködés, ezzel megteremtve az alapot a további közös előadássorozatok megrendezéséhez.

Arnold Bernadett és Vajdai Anita
joghallgatók (PTE ÁJK), az ÓNSZ elméleti-történeti tagozatának tagjai